

Styrelsen	2021-02-26
Handling nr	7.5
Handläggare	Hanna Björk
Daterad	2021-02-17
Reviderad	

**Till
Styrelsen för Västtrafik AB**

Hållbarhetsredovisning 2020

I bifogad handling presenteras hållbarhetsredovisning för perioden 1 januari - 31 december 2020 för Västtrafik AB.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Med anledning av ovanstående föreslås styrelsen besluta

- att godkänna redovisad hållbarhetsredovisning för perioden 1 januari – 31 december 2020, samt
- att översända hållbarhetsredovisning för perioden 1 januari – 31 december 2020 till regionstyrelsen för fastställelse.

Skövde dag som ovan

Lars Backström

Camilla Holtet

**Jag sitter
gärna
bredvid dig,
men inte
just nu.**

Tack för att du
håller avstånd.

Västtrafiks Hållbarhets- redovisning 2020

Innehåll

Inledning **3**

- » Det här är Västtrafik 4

Miljö och klimat **5**

Social hållbarhet **6**

Medarbetare **8**

Ekonomi **9**

Redovisningsdel **10**

- » Väsentliga frågor för Västtrafik 12
- » Vår affärsmodell baseras på samarbete 14
- » Ansvar och styrning 17
- » Ansvar och uppföljning 20
- » Västtrafiks hållbarhetsarbete 21
- » Revisorns yttrande 26

Ett år som utmanat hållbart resande

År 2020 kommer alltid förknippas med coronavirusets framfart över världen. Pandemin har satt samhället under hård press. Inte minst har viruset utmanat kollektivtrafiken – och fortsätter att göra det. Vår grundidé, att det är smart och hållbart att resa tillsammans, rimmar dåligt med behovet att hålla avstånd.

Västtrafiks strategi under pandemin har varit att köra så mycket trafik som möjligt för att minska risken för trängsel. Vi har satt in alla tillgängliga resurser för att förstärka trafiken på hårt belastade sträckor. Samtidigt har många valt bort kollektivtrafiken. De som haft möjlighet har jobbat hemma, promenerat, cyklat eller tagit bilen till arbetsplatsen. Men pandemin har också visat att många människor är beroende av Västtrafiks bussar, tåg, spårvagnar och färjor för sina transporter.

Under våren halverades resandet med kollektivtrafiken i Västsverige på bara ett par veckor. En förändring utan historiskt motstycke. Efter en viss återhämtning under hösten gjorde en andra smittvåg att vi återigen tappade hälften av våra resenärer under årets slut. Flera års stadig och positiv resande-utveckling har raderats.

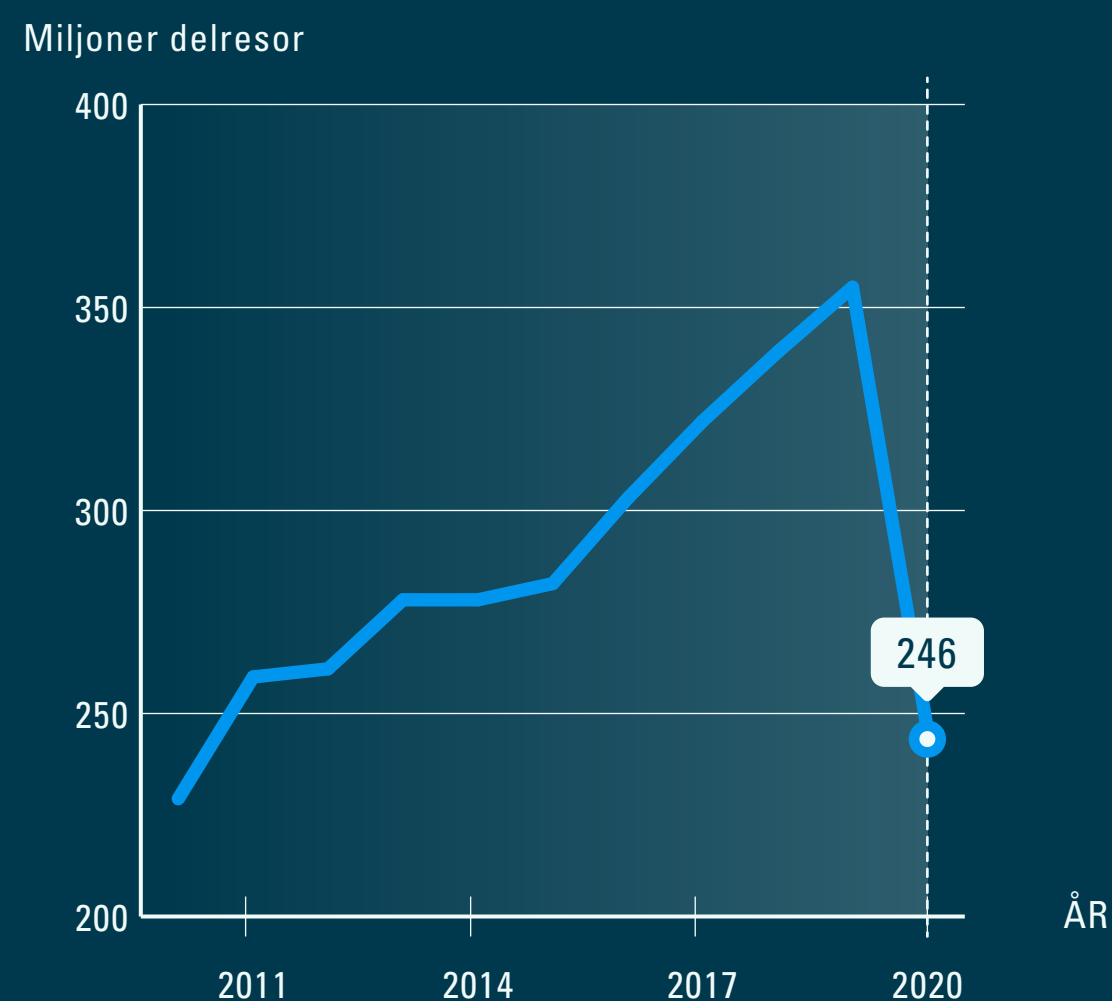
Intäkterna har förändrats lika dramatiskt. Vid 2020:s slut har vi förlorat över 1 miljard i biljettintäkter. Samtidigt har vi levererat mer trafik än någonsin. Prognosen för kommande år ser dyster ut. Det riskerar att få långtgående konsekvenser för våra möjligheter att utveckla kollektivtrafiken. Vi har tagit stort ansvar under en djup kris och behöver fortsatt kompensation för förlusterna som följt av myndigheternas rekommendationer.

Så vad händer nu? Pandemin har blottlagt brister, men driver samtidigt förändring. Runt om i världen har hårt drabbade städer och regioner visat att det går förvånansvärt snabbt att ställa om till hållbart resande. Cykelturen och promenaden blev ett lätt val för många.

Det finns ett före och ett efter coronaviruset. Låt oss tillsammans se till att omstarten bidrar till ett jämlikt och hållbart samhälle.

Det här är Västtrafik

RESANDEUTVECKLING – ANTAL DELRESOR

Västtrafik har huvudkontor i Skövde och lokalkontor i Borås, Göteborg och Vänersborg. På kontoren arbetar 420 personer (2020).

307 000

PERSONER ÅKER MED VÄSTTRAFIK VARJE DAG

770 000

RESOR GENOMFÖRS VARJE DAG

47 200

MIL KÖR FORDONEN VARJE DAG

11,8

VARV RUNT JORDEN KÖR FORDONEN VARJE DAG

 Antal bussar: 2 055

 Antal båtar: 37

 Antal spårvagnar: 255

 Antal fordon i anropsstyrd trafik: 678

 Antal tåg: 113

ANTAL DELRESOR PER TRAFIKSLAG 2020

Trafikslag miljoner delresor	Miljoner delresor 2020	Minskning från 2019
BUSS	130	-29%
BÅT	6	-26%
TÅG	14	-34%
SPÅRVAGN	95	-33%
ANROPSSTYRD TRAFIK	1	-24%
TOTALT	246	-31%

Elektrifieringen tar fart

Västtrafik utvecklar och erbjuder hållbara resor och tjänster och arbetar för beteendeförändringar i samhället. Genom att människor reser mer med hållbara färdssätt som gång, cykel och kollektivtrafik kan vi tillsammans klara klimatomställningen.

I november slog vi ihop 70 zoner till tre. På sikt ger det mycket goda förutsättningar för ökat resande – systemet blir enklare. Det ligger i linje med målet om att öka det hållbara resandet i hela Västra Götaland och göra hållbart resande till norm.

Vi har ett mål att sänka koldioxidutsläppen per personkilometer med 90 procent mellan 2006 och 2035. Senast 2030 ska kollektivtrafiken bara använda drivmedel från förnybara källor och all stads- och tätortstrafik i Västra Götaland ska vara elektrifierad. Elektrifieringen är en förutsättning för att nå målen om lägre utsläpp av kväveoxider och partiklar, energianvändning och buller.

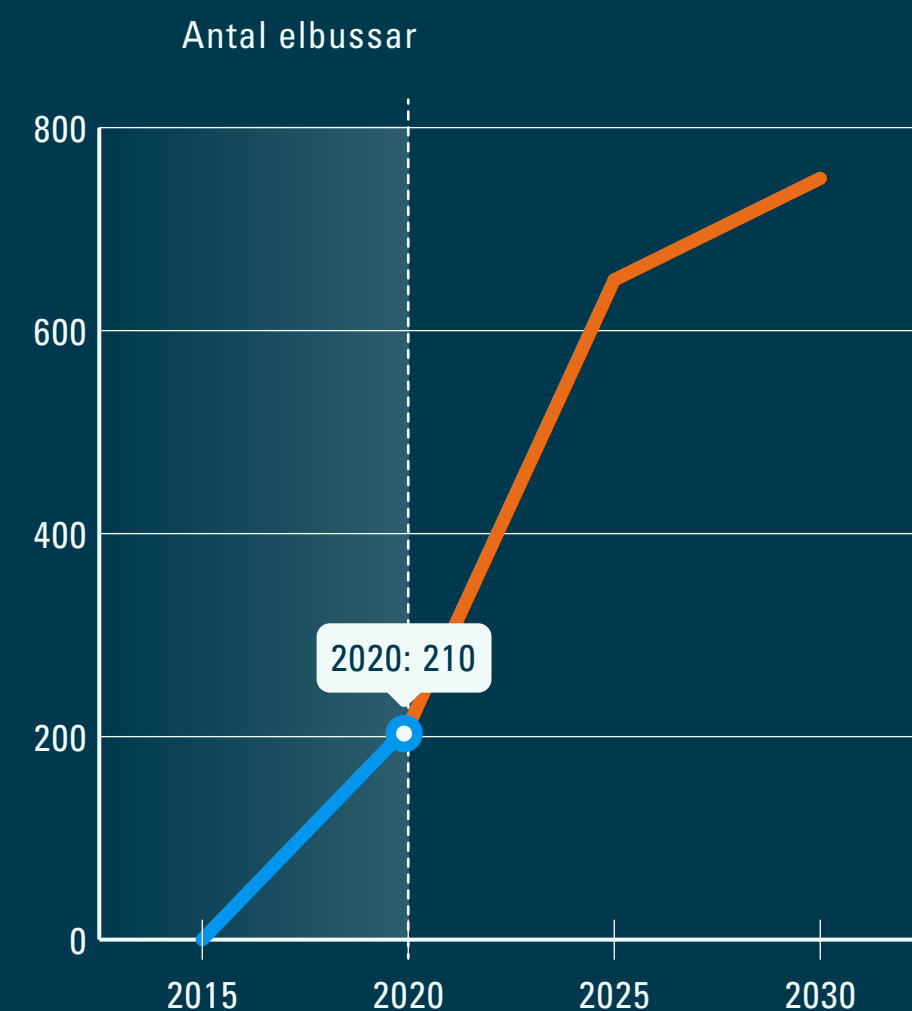
Hållbarhet fortsätter att vara grunden för vår verksamhet. Trots årets stora intäktsbortfall genomför vi planerade åtgärder för att nå målen. Den 13 december 2020 satte vi in 102 nya biogasbussar och 146 nya elbussar i trafik. Den satsningen gör oss störst i Norden på elbussar just nu.

Genom elektrifieringen når vi våra miljö- och klimatmål och skapar nya möjligheter för stadsutveckling.”

– HANNA BJÖRK, HÅLLBARHETSCHEF

ELEKTRIFIERADE STADS- OCH TÄTORTSBUSSAR

Prognos över antalet elektrifierade bussar som krävs för att nå klimatmålet. Senast år 2030 är målet att alla stads- och tätortsbussar skall vara elektrifierade, vilket är cirka 750 bussar.

Tryggheten i fokus

Västtrafiks högsta prioritet under 2020 har varit att hindra smittspridning av covid-19. Tillsammans med våra partners har vi genomfört en rad åtgärder för personalen som möter kunderna, för att minska trängsel och för att underlätta för dem som verkligen behöver resa kollektivt. Tillsammans med trafikföretagen togs beslut som ledde till stängda framdörrar för att skydda förare, att biljettkontrollanter under en period blev trängselvärdar och att butikspersonalen fick plexiglas framför kassorna. För att stötta personalen på bästa sätt har vi kontinuerligt stämt av hur situationen ser ut. Vi har tagit fram nya riktlinjer för när ett fordon är fullt, så personalen kan bedöma fordonets beläggning. Förarna och annan personal som möter kunderna har upplyst dem om riktlinjerna. Skyltar och utrop ombord, och i vissa fordon en film, har uppmanat resenärerna att hålla avstånd till varandra. På vissa större hållplatser har vi satt tydliga markeringar på marken. Med en kampanj har vi också uppmanat resenärer att gå och cykla.

FILM "GÅ FÖR GÖTEBORG".

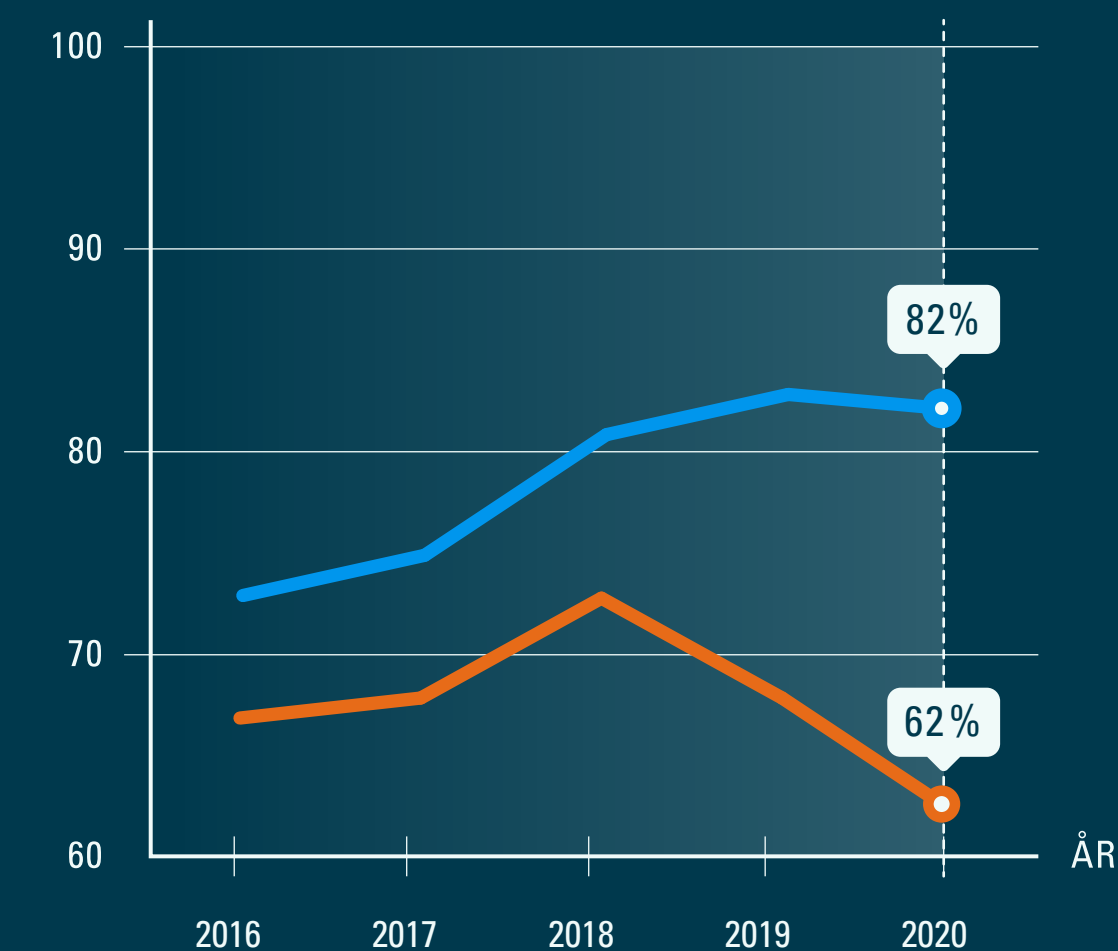
”En stor utmaning under pandemin har varit att på bästa sätt stötta personalen som möter våra kunder.”

– MARIA BJÖRNER BRAUER,
ENHETSCHEF FÖRSÄLJNING/MARKNAD

VARUMÄRKESMÄTNINGEN 2020

Varumärkesmätningen görs genom telefonintervjuer med personer bosatta i Västra Götaland.

Andel som instämmer (%)

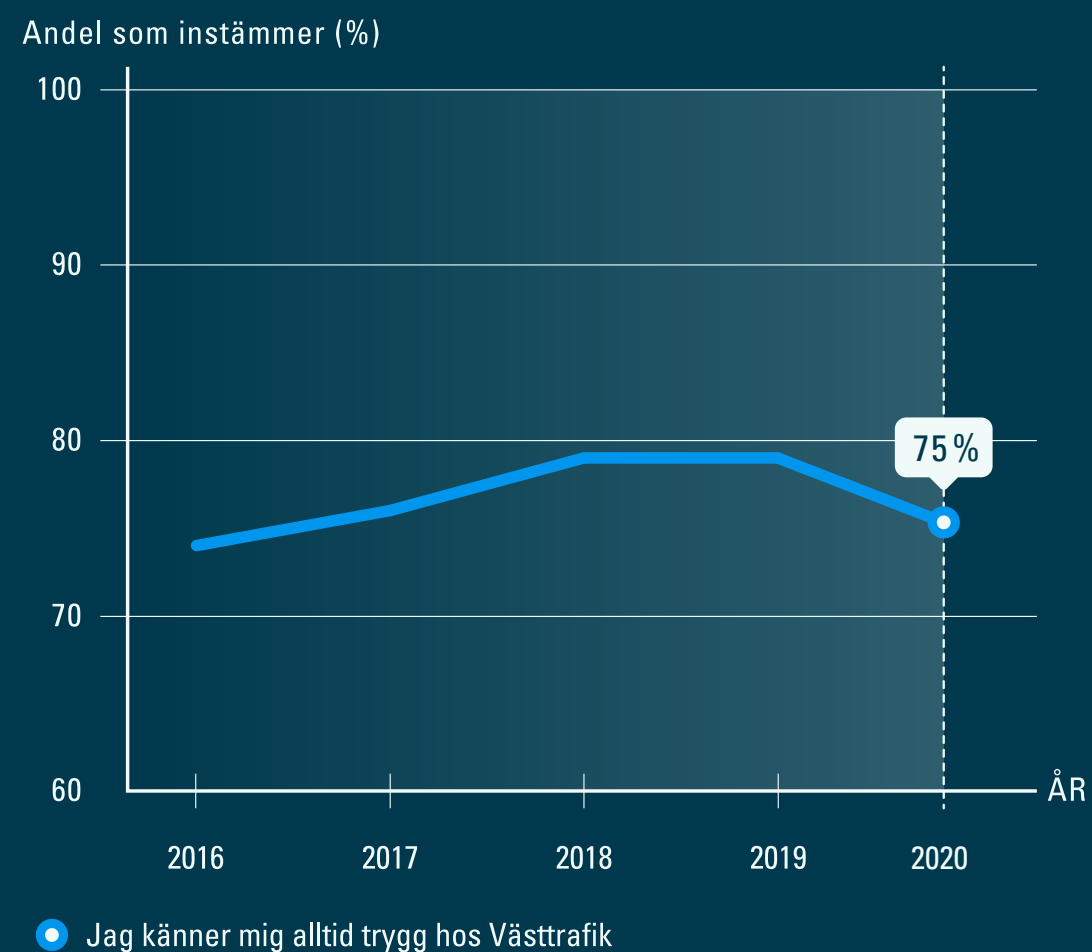

● Jag har alltid den kunskap jag behöver för att resa med Västtrafik

● Västtrafik är alltid hjälpsamma

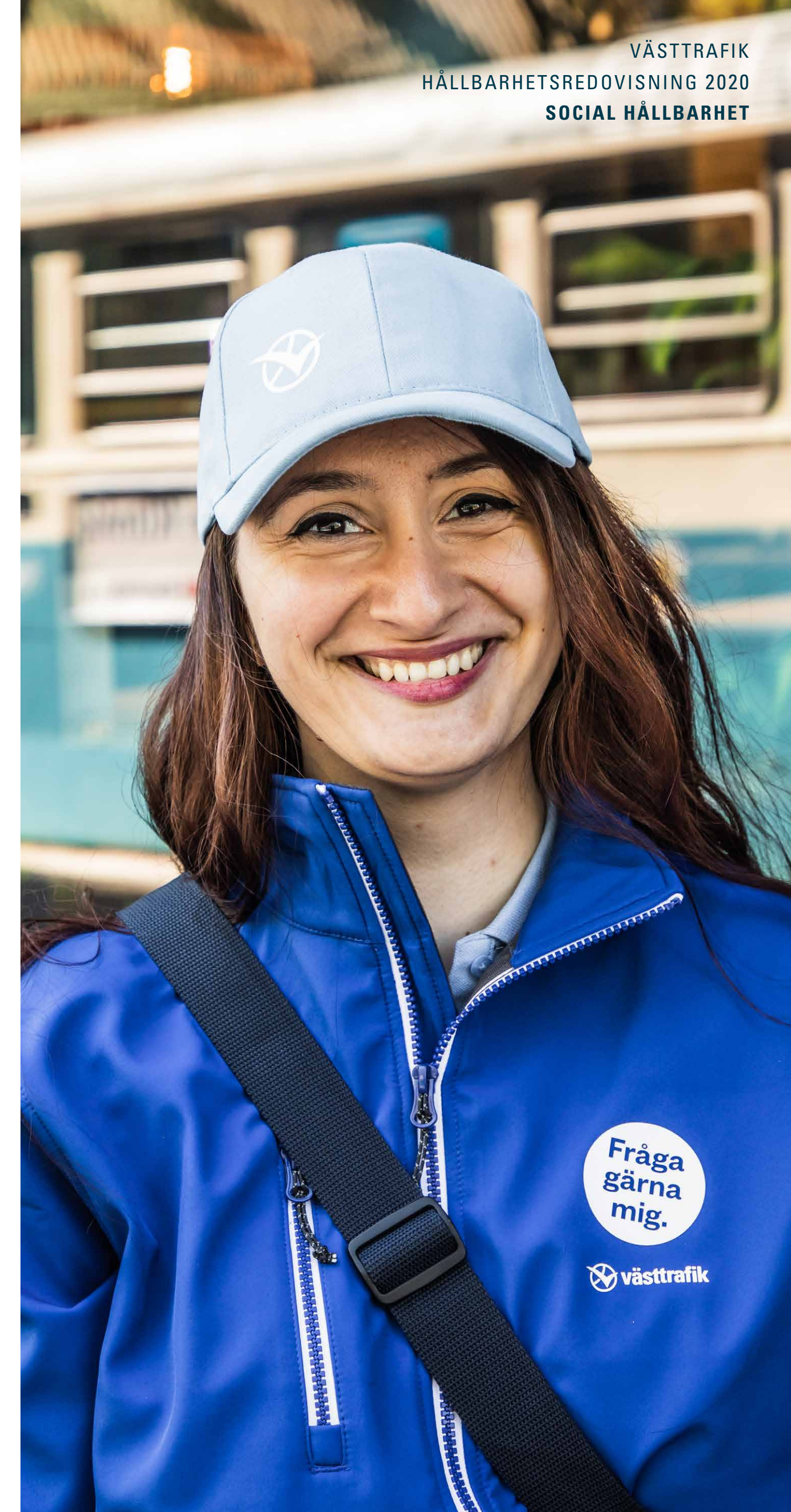
VARUMÄRKESMÄTNINGEN 2020

Under pandemin har den upplevda tryggheten i kollektivtrafiken sjunkit. Färre personer ställer sig bakom påståendet "Jag känner mig alltid trygg hos Västtrafik". Andelen som är direkt negativa ökar dock marginellt.

På grund av pandemin har kundundersökningar ombord på Västtrafiks fordon inte kunnat genomföras under året. Därför kan vi inte presentera någon siffra för den övergripande kundnöjdheten med Västtrafik för 2020. Västtrafiks varumärkesmätning som består av telefonintervjuer med personer som bor i Västra Götaland (16–85 år) har dock genomförts enligt plan. Den visar att fler invånare upplever att de inte har den kunskap de behöver för att resa med Västtrafik och att färre personer ställer sig bakom påståendet att Västtrafik alltid är hjälpsamma. Västtrafik analyserar orsakerna till den negativa utvecklingen. Det är troligt att pandemin är en bidragande faktor till den förändrade attityden.

Vi samarbetar med andra aktörer, kommuner, länsstyrelsen, polisen och trafikföretag för att öka tryggheten i kollektivtrafiken. Under 2019 startade ett arbete med trygghetsvärdar som gjordes permanent under 2020. Syftet är att fokusera på otrygga platser på kvällstid. Men under pandemin har trygghetsfrågan snarare handlat om att resenärerna upplevde att det är svårt att hålla avstånd till medresenärer och att det kan vara trångt under rusningstid. Trygghetsvärdarna har stöttat och informerat resenärerna för att underlätta och minska trängseln i kollektivtrafiken. Deras insatser är viktiga för att hjälpa våra kunder att känna sig tryggare i vår trafik.

En god arbetsmiljö, även hemma

När Folkhälsomyndigheten i mars började rekommendera distansarbete uppmanade vi alla, utom kundservice som behöver arbeta från kontoret, att jobba hemifrån. Samtidigt är social samhörighet viktigt för det psykiska välmåendet. För att skapa gemenskap har vi uppmuntrat ledare att anordna fika på länk, check-ins och utemöten med medarbetarna.

Omtanke, gemenskap och tillsammans har varit Västtrafiks ledord under pandemin. 2020 har vi tagit fram flera aktiviteter utifrån dessa. Bland annat friskvård online för att uppmuntra medarbetarna att röra på sig, hemlån av teknisk och ergonomisk utrustning och stöd för digitala möten. Vi har satt samman en grupp som utvecklar arbetsmetoder för att leda och samarbeta på distans.

Vi vill vara en hållbar arbetsplats, där medarbetare mår och presterar bra. 2020 har vi mätt medarbetarnas mående fyra gånger. 70–80 procent har svarat. De flesta känner sig motiverade, tycker att hemarbete fungerar bra och vill även efter pandemin kunna kombinera arbete på kontoret med att jobba hemifrån. En viss oro finns, främst över Västtrafiks ekonomiska situation och den framtida arbetssituationen.

Arbetet med OSA, organisatorisk och social arbetsmiljö, har fortsatt. 2020 har vi arbetat under temat Hållbara tillsammans, med fokus på vad vi bör göra för att må bra ihop, och Lika rättigheter och möjligheter på jobbet, där vi reflekterat om inkludering och fördomar.

”Arbete på distans blev snabbt det nya normala och är här för att stanna.”

ANNA FORSMARK, BITRÄDANDE HR-CHEF

Minskad smittspridning går före ekonomi

Västtrafik tar ekonomiskt ansvar genom att bedriva en hållbar verksamhet med ansvarsfull förvaltning av skattemedel. Vår ekonomi är beroende av biljettintäkter. De senaste åren har finansieringen av kollektivtrafiken varit 50 procent från skattemedel och 50 procent från biljettintäkter. I år är det annorlunda – av de totala intäkterna är 44 procent biljettintäkter, statsbidrag och övriga intäkter och 56 procent skattemedel.

Pandemin har minskat resandet med 31 procent jämfört med 2019. För första gången har vi avrått från att åka kollektivt. Samtidigt har vi inte kunnat minska trafiken. Vi har bibehållit samma mängd trafik och satt in extra trafik för att så långt som möjligt undvika trängsel ombord för de som måste resa med oss.

För att hantera effekterna av pandemin har vi tagit del av ett statsbidrag på 420 miljoner kronor, särskilt riktat till kollektivtrafiken, och extra driftbidrag på 300 miljoner kronor från Västra Götalandsregionen. Detta gav ett resultat på 0 kronor 2020. På sikt innebär det att vi kommer behöva anpassa vår verksamhet till en ny ekonomisk verklighet.

Arbetet med att öka betalningsviljan har tidvis pausats. Fokus har i stället varit att minska smittspridning. Stängda framdörrar har gjort visering omöjligt. En stor del av året har våra biljettkontrollanter haft andra arbetsuppgifter. Vi arbetar, tillsammans med våra partners, för att hitta smittsäkra sätt att kunna öppna framdörrarna och kontrollera biljetter.

Prognoser pekar på en 10–15-procentig långsiktig sänkning av antal resande kommande år. Det kommer påverka ersättningen till trafikföretag i avtal med resandeincitament, det vill säga avtal där viss del av ersättningen baseras på antalet resande.

**Jag sitter
gärna
bredvid dig,
men inte
just nu.**

**Tack för att du
håller avstånd.**

Trygghetsvärd

Redovisningsdel

Redovisningsdel

HÅLLBART RESANDE SOM NORM

Kollektivtrafiken är ett viktigt verktyg för att människor ska kunna verka och bo i Västra Götaland och en förutsättning för en hållbar region. Västtrafik arbetar för att göra hållbart resande till norm, där kollektivtrafiken kombineras med andra färdstätt.

Västtrafiks uppdrag är att bidra till ett hållbart samhälle genom att göra det enkelt att resa hållbart. Vi ska ta socialt, ekonomiskt och miljömässigt ansvar inom våra verksamhetsområden. Det innebär att visa respekt för miljön, mänskliga rättigheter, arbetstagarens rättigheter och arbeta för god affärsetik, idag och i framtiden.

Miljömässig hållbarhet innebär att bedriva hela verksamheten med minsta möjliga påverkan på miljö och klimat. Vi ställer långtgående krav i upphandlingar för att minska vår påverkan på miljö och hälsa, såväl i produktionsleden som i form av utsläpp.

Social hållbarhet för Västtrafik innebär att vi utvecklar, upphandlar och kommunicerar en hållbar och prisvärd kollektivtrafik som är tillgänglig, inkluderande, säker och trygg för alla samhällsgrupper. Genom att ge människor möjlighet att delta i samhället, arbeta, studera, delta i fritidsaktiviteter och möta andra människor bidrar vi till ett mer jämställt och jämlikt Västra Götaland.

Medarbetarperspektivet handlar om att ta socialt ansvar som arbetsgivare genom att se till att alla har lika möjligheter till utveckling, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Vi verkar för en god arbetsmiljö där medarbetarna ser värdet av mångfald, olika perspektiv och förhållningssätt.

Ekonomisk hållbarhet handlar framför allt om att fatta ekonomiska beslut med hållbarhet som grund. Vi förvaltar skattemedel och intäkter långsiktigt, ansvarsfullt och effektivt. Vårt finansiella förhållningssätt kännetecknas av transparens. Vi har nolltolerans mot mutor och korruption.

Väsentliga frågor för Västtrafik

År 2019 genomförde vi en väsentlighetsanalys med representanter från våra olika funktioner, för att identifiera vilka hållbarhetsfrågor som är viktigast för oss att arbeta med. Vi rangordnade frågorna utifrån hur stor påverkan de har ur ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv, samt hur viktiga de är för våra intressenter. Därefter grupperade vi resultatet utifrån våra fyra fokusområden för hållbarhetsarbetet – miljö, samhälle, medarbetare och ekonomi. Analysen visade att följande frågor ska vara i fokus för vårt arbete. Vi har arbetat med frågorna under året.

MILJÖ

Västtrafik ska fortsätta arbeta för att minska utsläpp som påverkar klimat och hälsa. Genom att ställa miljömässiga och sociala krav på exempelvis batterier till fordon ska Västtrafik säkerställa en hållbar elektrifiering.

» [Läs mer om miljö](#)

SAMHÄLLE OCH MEDARBETARE

Västtrafik ska öka tryggheten i kollektivtrafiken för resenärer, förare och ombordpersonal ur ett "hela resanperspektiv" och arbeta för att resenärer får ett bra bemötande. Vi ska fortsätta arbeta för en tillgänglig, jämlik och inkluderande kollektivtrafik för att på så vis öka andelen hållbart resande och minska bilismen.

» [Läs mer om social hållbarhet](#)

» [Läs mer om medarbetarperspektivet](#)

EKONOMI

Västtrafik ska arbeta för att öka betalningsviljan för att säkra intäkterna och därigenom utveckla den kollektivtrafik samhället behöver. Vi ska använda och genom upphandlingsprocessen nyttja skattemedel och resurser på bästa sätt.

» [Läs mer om ekonomi](#)

FN:s globala mål

Under 2016 antog FN Agenda 2030, som innehåller 17 globala hållbarhetsmål, SDG (Sustainable Development Goals). Målen ska säkerställa en hållbar utveckling för alla människor och för planeten. Syftet är att avskaffa extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor i världen och att lösa klimatkrisen. De 17 globala målen består av 169 delmål. Västtrafik kan direkt eller indirekt bidra till de flesta av de 17 globala målen, men har identifierat dem där vi kan göra störst nytta.

Kollektivtrafik är en förutsättning för att nå målet SDG 11, HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN. Grunden i vår verksamhet är att utveckla kollektivtrafiken för människorna i Västra Götaland på ett långsiktigt och hållbart sätt.

Kollektivtrafiken spelar en viktig roll för social hållbarhet, jämlikhet och jämställdhet. Den gör det möjligt för fler människor att vara delaktiga i samhället utan bil. Därmed bidrar vi också till SDG 10, MINSKAD OJÄMLIKHET.

Upphandling är en grundläggande del i vår verksamhet. Genom att ständigt utveckla hållbarhetskrav och uppföljningsmetoder samt att påverka i leverantörsled i upphandlingar bidrar vi till SDG 12, HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION.

Vi utvecklar aktivt kollektivtrafiken, bland annat genom Innovationsarenan, och bidrar därmed till SDG 9, HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR.

Genom att kontinuerligt energieffektivisera och byta ut fossila bränslen bidrar vi till SDG 7, HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA.

Vår verksamhet bygger på samarbete och partnerskap: med Västra Götalandsregionen, med kommunerna och med partnerbolagen. Dessutom är vi verksamma i UITP, den internationella samarbetsorganisationen för aktörer inom kollektivtrafik. Därmed bidrar vi till SDG 17, GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP.

Ökad användning av förnybara bränslen och ökad elektrifiering är exempel på hur vi bidrar till SDG 13, BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN. Vårt arbete med att öka antalet hållbara resor i hela Västra Götaland med gång, cykel och kollektivtrafik bidrar också till detta mål.

Vår affärsmodell baseras på samarbete

Västtrafiks affärsmodell bygger på partnerskap och baseras på långsiktiga relationer och tillit. Den strategiska styrningen har sin utgångspunkt i uppdraget från ägaren Västra Götalandsregionen.

Vårt uppdrag och övergripande mål för den allmänna kollektivtrafiken står i Västra Götalandsregionens trafikförsörjningsprogram. Vi omsätter uppdrag och övergripande mål till strategier för att prioritera och lägga grund för verksamhetens alla delar. Västra Götalandsregionen reviderar trafikförsörjningsprogrammet vart fjärde år. År 2020 var det dags igen. Västtrafik har under året lämnat svar på Västra Götalandsregionens remissversion.

Verksamhetsstrategin, som beskrivs i affärsplanen, utgör basen för hur vi utvecklar kollektivtrafiken i Västra Götaland. Strategin bygger på effektivt och konstruktivt samarbete genom partnerskap med hållbarhet som grund.

Det övergripande målet är att öka det hållbara resandet och kollektivtrafikens marknadsandel genom tillgängligare kollektivtrafik i hela Västra Götaland. I målet ingår att erbjuda en attraktiv kollektivtrafik med minskad miljö- och klimatpåverkan, där hänsyn tas till alla resenärsgupper. Vi och våra partnerföretag har en gemensam värdegrund som präglar arbetet med att ta vara på de gemensamma resurserna. Detta för att kunna leverera hög och jämn kvalitet i alla delar av kundens upplevelse. Under 2020 har det varit extra viktigt att säkerställa trygga kollektivtrafikresor.

Partnerträffar om pandemins påverkan

Coronapandemin har satt kollektivtrafiken under hård press. Vi gick tidigt upp i stabsläge för att hantera pandemins effekter och på bästa sätt samordna våra resurser. Behovet av tätare samarbete med våra samarbetspartners och ökad kommunikation såg vi tidigt. Viktiga kanaler för det arbetet blev återkommande partnerträffar och utskick av lägesrapporter. Pandemin har samtidigt visat att det finns behov att utveckla vår kommunikation tillsammans med partners. Det är ett arbete som vi har påbörjat.

Västra Götalandsregionen sätter upp styrande mål och prioriterade utvecklingsområden.

Västtrafik omsätter dessa i en verksamhetsstrategi och gör prioriteringar som bygger på Västra Götalandsregionens övergripande vision "Det goda livet".

I nära samarbete med partnerbolagen utvecklar Västtrafik verksamheten som följs upp regelbundet.

Västra Götalandsregionen

Styrande mål

ÖVERGRIPANDE MÅL

Andelen hållbara resor ökar i hela Västra Götaland, och kollektivtrafikresandet fördubblas, för en attraktiv och konkurrenskraftig region.

DELMÅL 1

Ökad tillgänglighet i hela Västra Götaland

DELMÅL 3

Alla resenärsgupper beaktas

DELMÅL 2

Attraktiv kollektivtrafik

DELMÅL 4

Minskad miljöpåverkan

Västtrafik

VISION

Hållbart resande är norm

AFFÄRSIDÉ

Vi gör det enkelt att resa hållbart

Öka det hållbara resandet – [STYRANDE MÅL](#)

Hållbart resande är norm – [VISION](#)

Vi gör det enkelt att resa hållbart – [AFFÄRSIDÉ](#)

Hållbarhet är grunden – [VERKSAMHETSSTRATEGI](#)

Verksamhetsstrategi med hållbarhet som grund

Västtrafiks uppdrag är att bidra till ett hållbart samhälle genom att göra det enkelt att resa hållbart, där kollektivtrafik, cykel och gång är norm. Verksamhetsstrategin, med sin utgångspunkt i social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet, sätter ramarna för vår verksamhet. Den styr hur vi ska bedriva och utveckla kollektivtrafiken, och agera i vardagen för att nå våra mål och skapa förutsättningar för hållbart resande som norm.

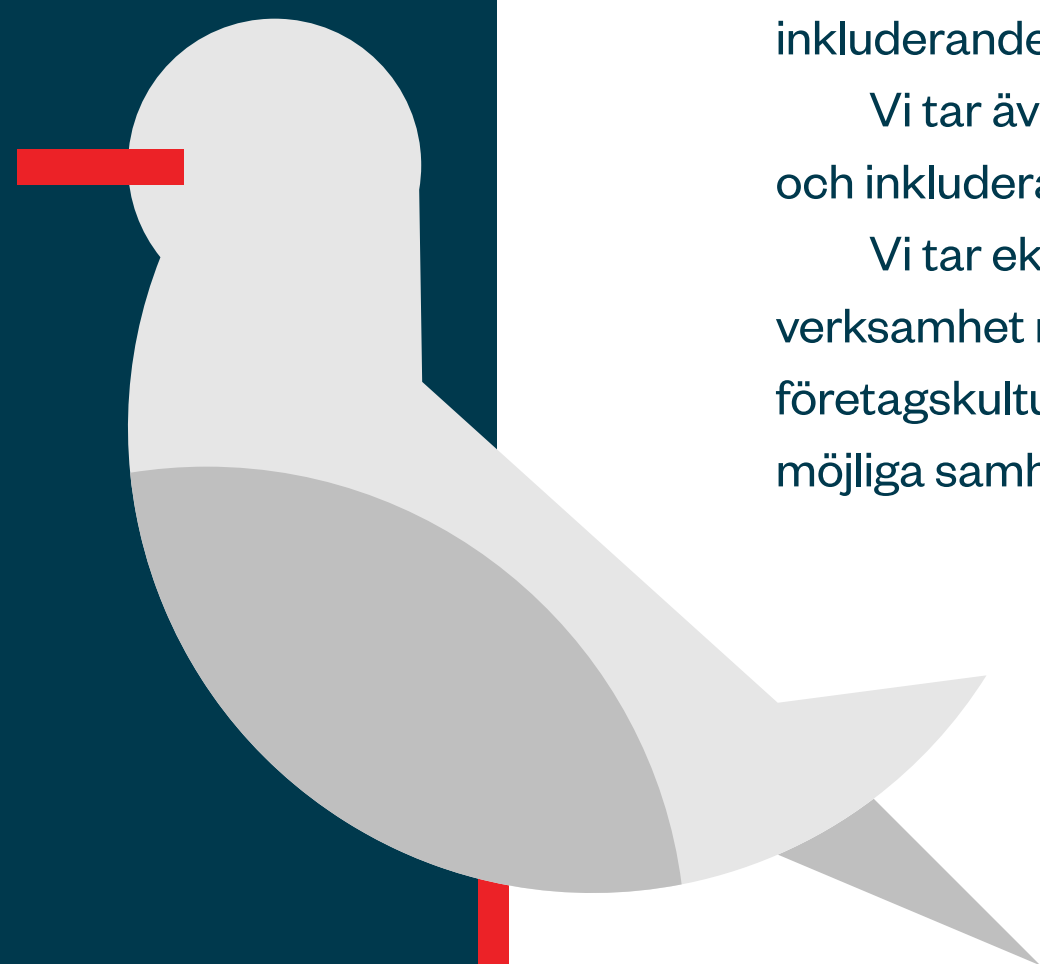
Vi har hållbarhet som grund

Vi tar miljömässigt ansvar genom att erbjuda och arbeta för hållbara och miljöanpassade resor och tjänster med låg klimat- och hälsopåverkan. Vi arbetar aktivt för att minska miljö- och klimatpåverkan från vår egen verksamhet. Vi har ett brett perspektiv på hållbart resande, som inkluderar gång, cykel och andra hållbara trafikslag, för att den totala miljöbelastningen i samhället ska minska.

Vi tar socialt ansvar som samhällsaktör. Vi utvecklar, upphandlar och kommunicerar en hållbar och prisvärd kollektivtrafik som är tillgänglig, inkluderande, säker och trygg för alla samhällsgrupper.

Vi tar även socialt ansvar som arbetsgivare, genom att verka för en god och inkluderande arbetsmiljö med samma möjligheter för alla.

Vi tar ekonomiskt ansvar genom att bedriva en långsiktigt hållbar verksamhet med ansvarsfull och effektiv förvaltning av skattemedel. Vår företagskultur ska präglas av affärsmässighet med målet att uppnå högsta möjliga samhällsnytta och kundnytta.

Andra delar i verksamhetsstrategin

VI SÄKRAR EN PÅLITLIG LEVERANS

Med attraktiva, tillgängliga och inkluderande erbjudanden ska vi sträva efter en pålitlig leverans med hög och jämn kvalitet till alla – alltid.

UTVECKLAS AV SAMHÄLLET'S UTMANINGAR OCH KUNDERNAS BEHOV

Vi utvecklar verksamheten både utifrån sociala och miljömässiga samhällsutmaningar där vi kan bidra till positiv förändring samt utifrån kundernas behov, i städer och på landsbygd.

VI PÅVERKAR BASERAT PÅ KUNSKAP

Genom insamling och analys av data bygger vi upp kunskap för att driva opinionsbildning och samverka med andra aktörer, för att göra hållbart resande till norm.

SAMVERKAN MED ANDRA

Vi har ett tätt och nära samarbete med våra partners och med andra aktörer såsom myndigheter, kommuner, andra trafikhuvudmän, forskningen och privata aktörer för att nå våra mål.

VI GÖR DET TILLSAMMANS

Vi har en inkluderande och hållbar arbetsplats där man känner att man vill, kan och får. Ledarskapet på Västtrafik präglas av en tydlig ambition att visa vägen, involvera och engagera, samt att efterfråga och följa upp förbättringar.

Ansvar och styrning

Västtrafik bedriver sedan flera år ett analysarbete för att hantera de risker som är kopplade till våra väsentliga frågor. I år har fokus legat på att begränsa smittspridningen i kollektivtrafiken.

Trafikförsörjningsprogrammet är utgångspunkten för kollektivtrafikens utveckling inom Västra Götaland. Vi har regionfullmäktiges uppdrag att ingå avtal om allmän kollektivtrafik, och ska bedriva vår verksamhet i enlighet med uppdrag från kollektivtrafiknämnden. Inriktningen från Västra Götalandsregionen i år är att fokus ska ligga på åtgärder för att minska risken för trängsel i kollektivtrafiken.

Nämnder och styrelser styr Västra Götalandsregionens verksamhet. Ansvaret fördelas enligt de reglementen och ägardirektiv som regionfullmäktige fastställt. Regionstyrelsen har uppsiktsplikt över nämnder och styrelser. De vakar över att Västra Götalandsregionen fullföljer sina uppdrag inom olika verksamheter utifrån regionfullmäktiges beslut samt enligt lagar och författningar.

Regionstyrelsen utövar ägarskap för Västra Götalandsregionens förvaltningar och bolag. Det innebär att regionstyrelsen har ett övergripande ansvar att samordna helheten och för att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt.

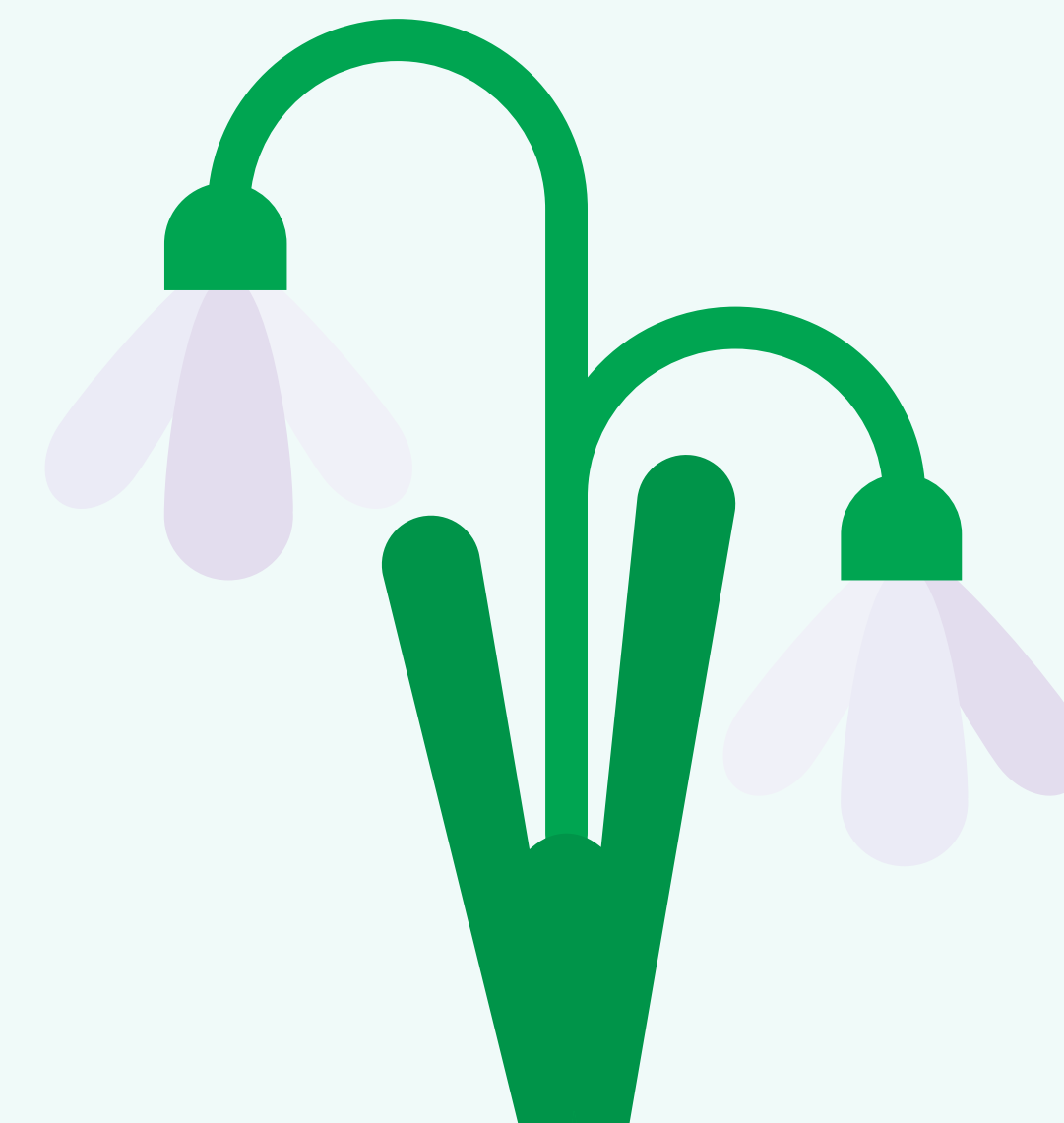
Hållbarhetspolicy

Under 2020 har vi uppdaterat miljöpolicy till en hållbarhetspolicy för att hållbarhet tydligt ska vara en röd tråd genom hela verksamheten. Hållbarhetspolicy ska vara relevant i förhållande till verksamheten. Den beskriver Västtrafiks grundläggande synsätt och viljeriktning för hur vi ska nå styrande mål och vision. Hållbarhetspolicy är vägledande för beslut och styrning. Den är till för att fastställa och följa upp att vi bedriver verksamheten med hållbarhet som grund. Västtrafiks hållbarhetspolicy sätter ramen för vårt hållbarhetsar-

Policyer styr verksamheten

Ett antal policyer ligger till grund för vår verksamhet:

- Ägardirektiv och bolagspolicy
- Hållbarhetspolicy
- Finanspolicy
- Policy för inköp och upphandling
- Etikpolicy
- Policy för Västra Götalandsregionens arbete med mänskliga rättigheter
- Policy för säkerhet och beredskap

bete. Hållbarhetsdefinitionen beskriver vårt ansvar för den ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarheten, där den sociala hållbarheten även inkluderar ett medarbetarperspektiv.

Finanspolicy

Som helägt dotterbolag är Västtrafik obligatoriskt anslutna till Västra Götalandsregionens koncernbank. All penninghantering är underställd Västra Götalandsregionens finansiella strategi. Den finansiella strategin syftar dels till att trygga regionens likviditetsförsörjning och betalningsberedskap på kort och lång sikt, dels till att åstadkomma en så god avkastning som möjligt på de finansiella tillgångarna.

Policy för inköp och upphandling

Västra Götalandsregionen har delegerat till Västtrafik att upphandla och ingå avtal om kollektivtrafiktjänster med allmän trafikplikt samt till verksamheten tillhörande fordon, underhåll, tjänster och system. Syftet med denna policy är att såväl upphandlingar som andra inköp ska nyttja resurser effektivt och hållbart, i linje med Västra Götalandsregionens övergripande inköpsmål. Det uppnår vi genom att alla inköp och upphandlingar

- sker enligt gällande lagstiftning
- främjar miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet
- stödjer genomförandet av Västra Götalandsregionens trafikförsörjningsprogram
- stödjer Västtrafiks affärsplan samt övriga måldokument och strategier
- följer etiska regler.

Etikpolicy

Syftet med Västtrafiks policy för etik är att beskriva ett grundläggande, gemensamt förhållningssätt i etiska frågor. Vi ska vara ett föredöme och bedriva verksamheten på ett etiskt och moraliskt sätt som bidrar till förtroende för verksamheten hos kunder, ägare, partners och omvärlden. Policyn ska göra det lätt för oss att agera i situationer när tillämpliga regler saknas eller regelverket inte innehåller tillräcklig information om hur vi bör handla. I policyn finns vägledning för hur medarbetare ska agera för att förhindra förekomst

av korruption, mutor eller jäv. Policyn omfattar alla anställda och personer med uppdrag inom Västtrafik som konsulter och styrelseledamöter. Denna policy grundar sig framför allt på Västtrafiks förhållningssätt och värderingar när det gäller

- mänskliga rättigheter
- likabehandling
- socialt ansvar
- agerande och omdöme.

Policy för Västra Götalandsregionens arbete med mänskliga rättigheter

Policy för Västra Götalandsregionens arbete med mänskliga rättigheter syftar till att stärka Västra Götalandsregionens kapacitet att respektera, skydda, uppfylla och bevaka hur de mänskliga rättigheterna efterlevs. Alla verksamheter ska implementera policyns principer. Policyn är en ram för de regiongemensamma handlingsplaner och strategier som konkretiserar arbetet med de mänskliga rättigheterna i Västra Götalandsregionens verksamheter. Förtroendevalda, chefer och medarbetare ska leva upp till de krav som ställs på Västra Götalandsregionen.

Policy för säkerhet och beredskap

Policy för säkerhet och beredskap beskriver värderingar, förhållningssätt och principer för arbetet med säkerhet och beredskap i Västra Götalandsregionen. Policyn lägger grunden för styrande dokument och styrning på en mer detaljerad nivå: regionstyrelsens riktlinjer för krisberedskap, informationssäkerhet, civilt försvar och verksamhetsskydd. Riktlinjerna anger förutsättningarna för arbetet med säkerhet och beredskap i Västra Götalandsregionen.

Västra Götalandsregionen har pekat ut Västtrafik som en samhällsviktig verksamhet. Ytterst syftar arbetet med säkerhet och beredskap till att upprätthålla vårt ansvar inom den nationella beredskapen. För detta krävs ett systematiskt säkerhetsarbete där vi hanterar risker strukturerat och där säkerhetsprocesserna ingår i våra processer. Vi ska bedriva arbetet långsiktigt, förebygga där verksamheten behöver vara robust och kontinuerligt arbeta med förbättringar.

Ansvar och uppföljning

Västtrafiks VD har som uppdrag att leda vår verksamhet i enlighet med aktiebolagslagen samt andra lagar och föreskrifter. För att vi ska ha ett gemensamt förhållningssätt och tydliga riktlinjer finns olika typer av styrande dokument, bland andra de som nämnts ovan. Policyer beslutas av styrelsen och spelregler av VD i samråd med ledningsgruppen. Ledningsgruppen tar upp och går igenom policyer och spelregler årligen.

Västtrafiks hållbarhetsarbete

Västtrafik har inventerat och bedömt vilka risker vår verksamhet kan ha för miljön, samhället och för medarbetare. Under året har vi arbetat för att hantera dessa risker, för mänskliga rättigheter och för att motverka korruption.

Miljö

Västtrafiks fordon ger konsekvenser för miljön genom utsläpp som påverkar klimat, buller och luftkvalitet. Dessutom frigör däckslitage partiklar som är skadliga för människor och miljö.

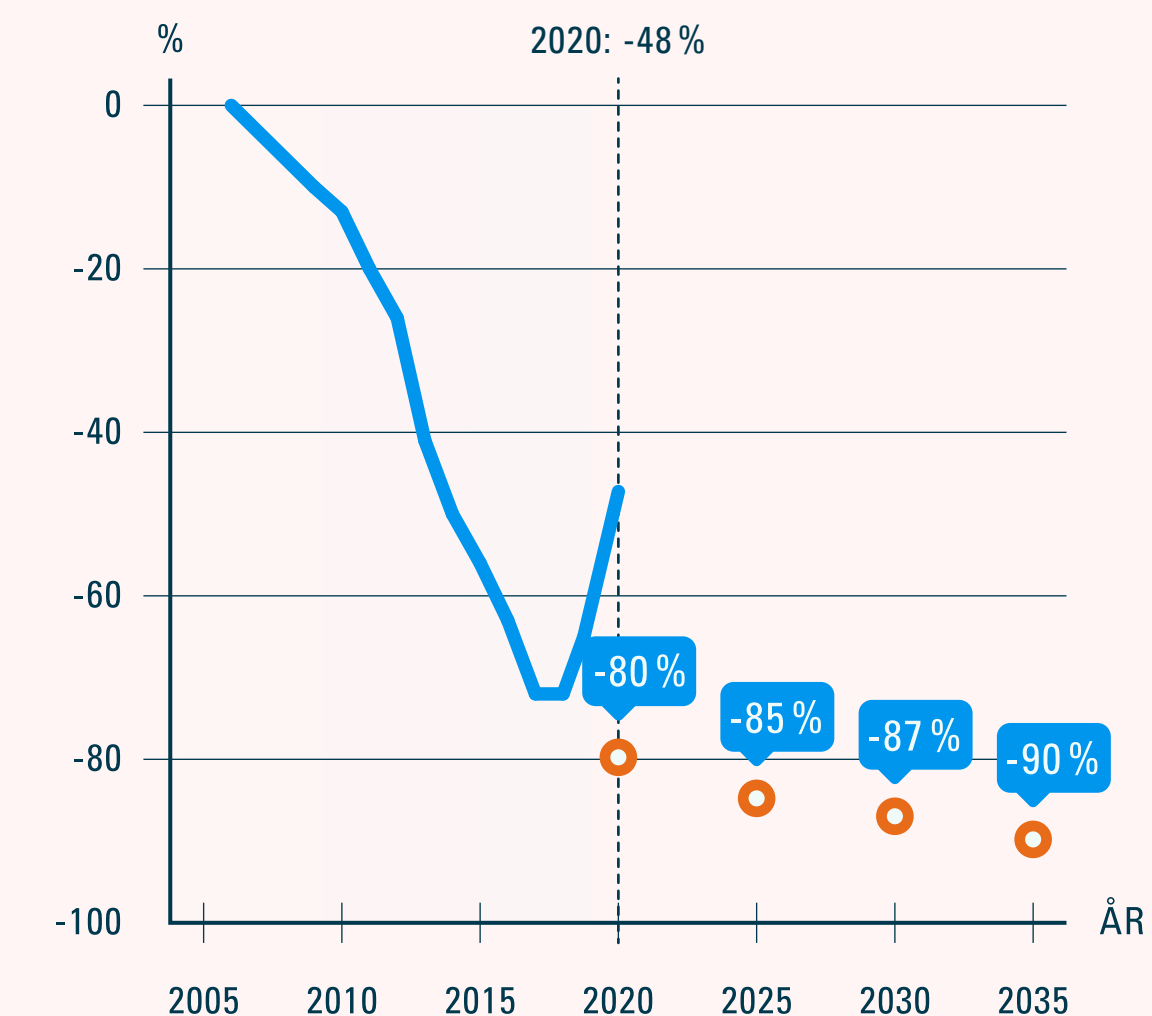
En omställning till elektrifierad trafik kan ge konsekvenser för miljön när batterierna tillverkas. Vår verksamhet påverkar också miljön och klimatet genom energianvändning i IT-hallar och lokaler, resor i tjänst och inköp av varor (transport och produktion). Ytterligare en risk är om tillgången på hållbara drivmedel med låg klimatpåverkan skulle minska, vilket i sin tur skulle innebära att Västtrafik inte uppnår sina miljömål.

Vi omvärldsbevakar aktivt och samarbetar med nyckelaktörer i frågor om drivmedel för att säkerställa att de är hållbara ur ett livscykelperspektiv. Vi för en kontinuerlig dialog med nätägare och andra aktörer på elmarknaden. Dessutom ställer vi höga krav på partners och underleverantörer vad gäller miljöprestanda. Vi eftersträvar alltid el, biogas eller andra hållbara drivmedel när vi tecknar nya avtal. Det har resulterat i att vi idag använder 97,5 procent förnybara drivmedel per personkilometer.

Pandemin har lett till en kraftig minskning av antalet resenärer. Samtidigt har vi bibehållit mängden trafik och satt in extra trafik för att minska risken för trängsel. Det har lett till att koldioxidutsläppen räknat per personkilometer inte minskat i den takt som de tidigare gjort fram till 2019. Koldioxidutsläppen per personkilometer var 48 procent lägre i år jämfört med 2006. Vi har kvar målet att utsläppen per personkilometer ska minska med 90 procent till år 2035 jämfört med år 2006.

MINSKADE UTSLÄPP AV KOLDIOXID PER PERSONKILOMETER

(inkl fartygstrafiken), jämfört med 2006

Västtrafiks koldioxidutsläpp per personkilometer har minskat med 48 procent jämfört med 2006. Västtrafik kommer inte att nå målet för 2020. För att nå målen krävs både att fler reser med kollektivtrafiken och en storskalig elektrifiering som är påbörjad.

Beräkningarna av koldioxidutsläpp har sedan flera år tagit hänsyn till att biodrivmedel ger klimatpåverkan i tillverkningsleden. Från januari 2019 används beräkningsfaktorer för koldioxid som baseras på värden som Energimyndigheten redovisar. Tidigare har en enklare schablon för biodrivmedlens klimatpåverkan använts. Detta innebär att utsläppen 2019 och framöver kan komma att skilja sig en del från tidigare års, men eftersom de baseras på drivmedelsbolagens redovisningar så avspeglar de bättre de verkliga utsläppen.

Under året ändrade branschen beräkningsfaktorerna för koldioxid till att baseras på värden från Energimyndigheten. Tidigare har en enklare schablon för biodrivmedlens klimatpåverkan använts. Den nya beräkningen har använts för år 2019 och 2020 och utsläppen skiljer sig därför från tidigare år, men ska avspegla de verkliga utsläppen bättre.

Vi har genomfört miljörevisioner i fyra av våra trafikavtal under 2020. Under hösten genomförde vi även en riskanalys av vår interna påverkan på miljö och klimat. Resultatet från riskanalysen kommer vi arbeta vidare med under 2021.

Social hållbarhet

En viktig uppgift för kollektivtrafiken är att bidra till rättvisa förutsättningar att transportera sig och göra det möjligt för fler människor att aktivt ta del av olika sammanhang. Det innebär att människor har tillgång till kollektivtrafiken rent fysiskt och att den är anpassad för människors olika behov. Det finns en risk att människor känner sig otrygga i kollektivtrafiken. Det kan till exempel bero på dålig belysning, att det är svårt att hitta rätt hållplatsläge eller rädsla för att utsättas för brott i kollektivtrafiken.

Västtrafik mäter och följer upp arbetet med social hållbarhet genom indikatorerna från kundnöjdhetsmätningen, varumärkesmätningen samt från indikatorer för tillgänglighet. Indikatorerna redovisas i respektive avsnitt, se [Tryggheten i fokus](#) och [Respekt för mänskliga rättigheter](#). Kundnöjdhetsmätningen har inte kunnat genomföras i år till följd av pandemin.

För att säkerställa att det sociala perspektivet beaktas i utredningar och studier har vi tagit fram ett nytt verktyg.

Vi ska öka tryggheten i kollektivtrafiken för resenärer, förare och annan personal ur ett "hela resan-perspektiv" samt fortsätta arbeta för en jämlik och inkluderande kollektivtrafik. Under året har vi utvecklat formerna för samverkan med partnerföretagen. Syftet har varit att öka kompetensen för att möta kunder på bästa sätt utifrån diskrimineringsgrunderna och barnkonventionen. Hösten 2019 genomförde vi ett pilotprojekt med trygghetsvårdar. Sedan april 2020 är de första trygghetsvårdarna ute och jobbar. Vi arbetar kontinuerligt

CHEFER UPPDELAT PÅ MÄN OCH KVINNOR FÖR 2020

	Kvinnor	Män
2019	60 %	40 %
2020	55 %	45 %

FÖRDELNINGEN AV SJUKDAGAR – KVINNOR OCH MÄN

	Kvinnor	Män
2019	66 %	34 %
2020	64 %	36 %

med trygghetsfrågan tillsammans med andra aktörer, såsom trafikföretag, polisen och kommunerna.

Personal

Den främsta riskfaktorn för personalen på de flesta arbetsplatser är idag den psykosociala arbetsmiljön som kan orsaka stress och andra hälsoproblem.

Året som varit har präglats av pandemin där vi i mars månad snabbt ställde om. Många av våra medarbetare har arbetat hemifrån sedan dess. De aktiviteter vi har haft under året har varit kopplade till att skapa en bra arbetsmiljö, bra förutsättningar och trygghet, oavsett om man har arbetat hemifrån eller på kontoret. Vi har valt att dela upp aktiviteterna i tre områden: arbetsmiljö, ledarskap och arbetssätt.

Vi arbetar strukturerat och målmedvetet med frågor som rör den psykosociala arbetsmiljön.

Sjukfrånvaron 2020 är ganska identisk med sjukfrånvaron 2019. Personalomsättningen har varit näst intill obefintlig 2020, vilket beror på den rådande pandemin.

Vi har uppdaterat spelregeln för resor som beskriver hur möten och tjänsteresor ska genomföras utifrån att hållbart resande är norm. Under pandemin har vi arbetat med att utveckla digitala möten.

Respekt för mänskliga rättigheter

De främsta riskerna inom området är kopplade till tillgänglighet och människors möjlighet att förflytta sig med kollektivtrafiken. Risker består i att vi inte erbjuder en jämlik kollektivtrafik och inte heller uppfyller diskrimineringslagen.

Vi håller på att implementera Västra Götalandsregionens strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor. Styrelsen antog under året en handlingsplan som syftar till att fördjupa kunskapen och lägga grunden för ett mer systematiskt arbete. Arbetet med att tillgänglighetsanpassa hållplatser fortgår. Vi har börjat uppdatera och kvalitetssäkra listan över vilka hållplatser som ska prioriteras. Vi har även säkerställt att västtrafik.se uppfyller kraven i webbtillgänglighetsdirektivet. Vi har tagit fram riktlinjer för tillgängliga dokument och riktlinjer för skyltning av rökförbudet på hållplatser. I år satte vi 171 bussar i trafik

PERSONALOMSÄTTNING

	2019	2020
KVINNOR	5,1 %	1,4 %
MÄN	9,9 %	6,6 %
TOTALT	7,3 %	3,8 %

SJUKFRÅNVARO

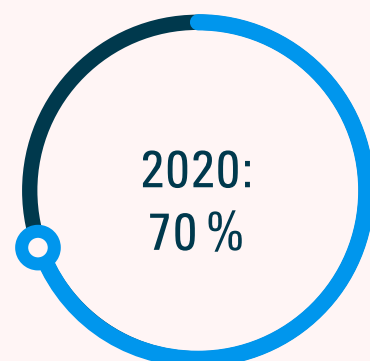
	2019	2020
TOTALT	3,14 %	2,78 %

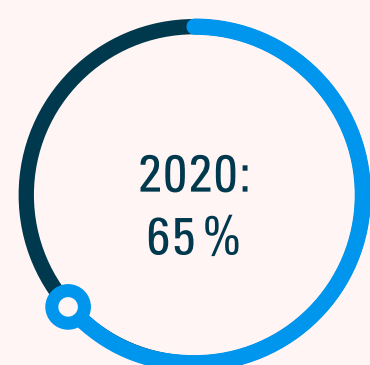
TILLGÄNGLIGHET BUSSAR

Samtliga bussar i den allmänna kollektivtrafiken är tillgänglighetsanpassade. Denna procentsats är oförändrad sedan 2018.

TILLGÄNGLIGHET SPÅRVAGNAR

Av de 205 spårvagnsset som går i den allmänna kollektivtrafiken är 70 procent tillgänglighetsanpassade. Denna procentsats är oförändrad sedan 2018.

TILLGÄNGLIGHET HÅLLPLATSER*

65 procent av hållplatserna uppfyller alla kriterier för tillgänglighet förutom realtidsinformation. 2019 var denna procentsats 63.

*Tillgänglighetsanpassade hållplatser ska ha taktilt ledstråk, kontrastmarkering utmed kantstöd, utrymme att fälla ut ramp, belysning, information, väderskydd och bänk med resningshandtag.

med dubbla rullstolsplatser och plats för resenärer med ledarhund. Fordonen är utformade för att på bästa sätt möta behov från olika resenärsgupper.

En annan risk är hur väl våra samarbetspartners följer uppförandekoden och tar hänsyn till mänskliga rättigheter i leverantörskedjan. Omställningen till elektrifierad trafik kan innebära påverkan på miljö och mänskliga rättigheter i leverantörsleden vid tillverkning av bussbatterier. Därför pågår ett aktivt samarbete och kunskapsutbyte mellan trafikhuvudmän, trafikoperatörer och leverantörer. Genom gemensamt arbete med kravställning och uppföljning för vi branschen framåt.

I arbetet med mänskliga rättigheter har riktlinjer som ska komplettera uppförandekoden för att säkerställa att hänsyn till barn tas i kollektivtrafiken och i leverantörsleden arbetats fram tillsammans med Skånetrafiken och Rädda barnen. Under hösten 2020 genomförde vi ett pilotprojekt med syftet att ta fram en metod för hur barn ska inkluderas genom dialog- och medskapandeprocesser i tidiga skeden av gestaltningsprojekt.

Motverkande av korruption

Västtrafik är ett offentligt bolag som upphandlar tjänster och varor för stora belopp. Det ställer höga krav på att vi genomför samtliga processer under en upphandling på ett oklanderligt vis. Vid upphandling finns risk för jäv och sekretessproblematik, som är en form av korruption. Konsekvenserna kan bli att avtal sluts på felaktiga villkor.

Att motverka korruption är ett av syftena med upphandlingsförfarandet. Vi genomför varje upphandling enligt en strikt process för att utesluta att en jävssituation föreligger för någon deltagare. Vi har i år upphandlat en konsultförmedlingstjänst som ska agera mellanhand för att säkerställa att konsultinköp konkurrensutsätts på ett juridiskt korrekt sätt.

I årets upphandlingar har vi ställt krav på arbete för mänskliga rättigheter och mot korruption. Läs om uppföljning av kraven under rubriken [Respekt för mänskliga rättigheter](#).

Västtrafik arbetar förebyggande och med utbildning för att minska risken för oegentligheter. Varje år gör vi en intern kontrollplan, som rapporteras till och följs upp av styrelsen.

Att stärka ledarskapet och medarbetarskapet ökar varje medarbetares förmåga och vilja att ifrågasätta. Vi arbetar för ett öppet samtalsklimat där frågor och diskussioner inte är tabubelagda. Det är en grund i arbetet med att motverka korruption. Under året har gemensamma genomgångar hållits med ledare för att i nästa steg involvera alla medarbetare.

Under 2021 kommer Västtrafik att arbeta för att ta fram indikatorer för att följa upp antikorrupsionsarbetet, till exempel via antal upphandlingar där jävssituation för samtliga deltagare är kontrollerad, andel ledare respektive personal som genomgått antikorrupsionsutbildning samt utreda behov och möjligheter att inrätta en funktion för anmälan och utredning av eventuella missförhållanden och korruption.

Revisorns yttrande – avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2020 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisors yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att min (vår) granskning Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

GÖTEBORG DEN 26 FEBRUARI 2021

PricewaterhouseCoopers AB

BJÖRN ANDERSSON

Auktoriserad revisor

Om rapporten

Detta är Västtrafiks tredje hållbarhetsrapport, och omfattar verksamheten inom Västtrafik AB. Eftersom bolaget arbetar nära partnerföretagen nämns i vissa fall även aktiviteter som involverar dessa. Vi utvecklar och erbjuder hållbara resor och tjänster och arbetar för beteendeförändringar i samhället. Genom att människor reser mer med hållbara färd sätt som gång, cykel och kollektivtrafik kan vi tillsammans klara klimatomställningen. Västtrafiks hållbarhetsarbete omfattar frågor kring miljö, sociala förhållanden och personal, mänskliga rättigheter samt anti-korruption. Västtrafik arbetar med dessa frågor utifrån de fyra fokusområdena miljö, samhälle, medarbetare och ekonomi. År 2020 kommer alltid förknippas med coronavirusets framfart över världen. Pandemin har satt samhället under hård press. Det finns ett före och ett efter coronaviruset. Låt oss tillsammans se till att omstarten bidrar till ett jämlikt och hållbart samhälle.

VÄSTTRAFIK AB • BOX 123 • 541 23 SKÖVDE
BESÖKSADRESS: REGIONENS HUS, STATIONSGATAN 3, SKÖVDE.
TELEFON VÄXEL 010-43 45 200 • E-POST: VASTTRAFIK@VASTTRAFIK.SE

WWW.VASTTRAFIK.SE

FOTO: Felix Odell, Sanna Tedeberg, Patrik Olsson, Eddie Löthman, Eva Strömberg och Petter Berg.